

JOHANES ROBERT BECHER: Loučení

Učitel Goll si ho přitáhl prudkým trhnutím. - Byla to první lavice, víčko od inkoustu bylo otevřené. Feck a Freyschlag museli vystoupit z lavice a držet Hartingera za nohy. Už sebou nezmítal. Já mu musel tlačit hlavu dolů. Kalhoty měl spuštěné až ke kolenům. Třída seděla tiše. Všichni se dívali přímo před sebe. Ruce ležely na lavicích, pár vedle páru, palec dolů, jako by byly přilepené. Mapa se vyhladila a přilnula těsně ke zdi. Venku na dvoře se třpytilo jaro. Okna byla zavřená, spodní polovina měla tabulky z mléčného skla. Zároveň s šedým vápnem zdi bez jediné ozdoby vznikl prostor podobný jakési podzemní hladomorně, až se člověku tajil dech a hrůzou mu tuhla krev v žilách.

„No tak, bude to!“

Učitel Goll otevřel hlučně skříň a hlučně v ní hledal rákosku. Pustil jsem na chvíli Hartingerovu hlavu, kterou jsem měl tlačit dolů. Měl kalné a vytřeštěné oči, jaké jsem vídal na tržišti u mrtvých ryb. V žaludku mu kručelo. Hartingerova košile vyhrnutá vzhůru přes záda byla ušita ze žluté látky podobné změkklému balicímu papíru. Třeba bolí víc než rány, když člověk musí před celou třídou ukázat, že nosí tak hrubou a špatnou košili.

„Tak bude to, nebo ne!“

Učitel Goll stál vedle mne a nařizoval, abych stlačil hlavu ještě níž přes okraj lavice. Feckovi a Freyschlagovi dal rákoskou znamení, aby popadli nohy ještě pevněji.

„Jako do svěráku!“

Rákoska se vyklenula do kruhu, až se oba konce dotkly, a potom se prudce vymrštila zpátky. Zasvištělo to vzduchem.

„Přiznáváš, Hartingere, že ty jsi Gastla svedl, aby šel za školu, a ty, Hartingere, že jsi ho naváděl, aby ukradl peníze?“

Tato vztekle vyšteknutý učitelova otázka probudila druhou část mé bytosti. Teprve teď jsem cítil, že držím Hartingerovu hlavu. Byla studená a kluzká. Hartingerovi kručelo v břiše, jako by žaludek zevnitř na něco odpovídal.

„Ráz! Dva!“ zdvihl učitel rákosku jako dirigent a všichni otevřeli ústa jako na hodině zpěvu. Učitel Goll udělal úkrok stranou.

„Já to byl, pane učiteli, já, já, já!“

Odvahu, nabádal jsem se, chci přece být generálem! „Já“ se zajíklo a přešlo v jakýsi vzlykavý najasný zvuk. To způsobilo, že rákoska klesla. Ve třídě se rozhostilo ještě větší ticho. Kručení Hartingerova žaludku mi připadalo legrační. Pustil jsem Hartingerovu hlavu a také Feck a Freyschlag mu pustili nohy, které se rozletěly do stran a potom poskočily do výšky.

„Klid! Chytit nohy! Hlava dolů!“

Ano, nastalo takové ticho, že už to vypadalo jako neklid. Učitel Goll měl pravdu, když vykřikl „klid!“ Tohle ticho dělalo strašlivý hluk. Popadli jsme Hartingera jako mužstvo, které

obsluhuje dělo. Alespoň jsem to tak viděl v Oberwiesenu.

„To tě šlechtí, že se zastáváš kamaráda, Gastle, ale to mu nepomůže, my to víme líp.“

Co je to za „my“, které to „ví líp“, o jakém „my“ to učitel Goll mluví? V tu chvíli už také padly první rány

„Já to byl, já, úplně sám!“ vykřikl jsem ještě jednou, když pod rákoskou na zadnici naskočil modrý pruh.

„Klid! Počítat se mnou!“

Třída počítala: „Patnáct, šestnáct, sedmnáct.“ Učitel Goll trval na tom, aby se na exekuci podíleli všichni, a tak oslabil, tváří v tvář této třídě, jakýkoli odpor i ve mně. Jedno mé já hlavu pustilo, druhé já ji drželo. Něco ve mně říkalo: „To je svinstvo!“ A zase něco: „Musíš! Nedá se nic dělat!“ Rány pleskaly.

„Húú“ - vydralo se teď s jakýmsi kloktavým spodním tónem z Hartingerových úst, jako by měl každou chvíli začít plivat krev.

„Obelisk! Propyleje!“

Sklonil jsem se Hartingerovu uchu a znovu jsem tiskl dolů jeho hlavu - měl jsem pocit, jako bych mačkal gumový míč. Domníval jsem se, že jsem už před časem objevil slova, jež způsobují, že člověk ztrácí citlivost, když si je znovu a znovu opakuje. Čím nesmyslnější ta slova byla a čím méně se právě hodila k dané situaci, o to účinněji zřejmě člověka otupovala a přivolovala ztuhlou lhostejnost.

„Obelisk! Propyleje!“

Nebo jsem ho snad měl štípat do uší, abych zmírnil bolest a rozložil ji tak rovnoměrněji? Inkoust v kalamáři se houpal.

„Pěťadvacet!“

Jedna část třídy to vyrazila jako triumfální zpěv a nejraději by přitom tleskala, druhá část, která počítala stále váhavěji, ani nevyslovila „pěťadvacet“, když už k té pěťadvacítce došlo, jako by ty rány chtěla protáhnout až do věčnosti.

„Pěťadvacet! Frantíku! Pěťadvacet!“ jásal jsem mu do ucha. Určitě zapomněl počítat.

Třel jsem si dlaně o sebe. Byly vlhké a lepily se. Hrozně rád bych si byl prohlédl rákosku, jestli je po těch ranách stejná, jako byla předtím, nebo jestli se musí zase vzpamatovat než se s ní bude moci zase znovu šlehat. Vypadala uboze a malátně, byla tenčí než kdy předtím.

Hartinger si vytáhl kalhoty. Pomohl jsem mu zastrčit košili do kalhot. Obličej měl celý pomačkaný a ušpiněný, pruhy po rákosce pokrývaly celé tělo a dosahovaly až k hlavě! Chtěl jsem mu umýt obličej houbou, která visela na tabuli, ale učitel to zakázal:

„Jen ať to na něm každý vidí!“

„Nezlobím se na tebe,“ řekl Hartinger, když jsme šli domů. „Tak to zkrátka chodí.“